

NN 63/2019 (28.6.2019.), Pravilnik o načinu i trajanju osposobljavanja i dodatnog usavršavanja udomitelja

**MINISTARSTVO ZA DEMOGRAFIJU, OBITELJ,
MLADE I SOCIJALNU POLITIKU**

1247

Na temelju članka 14., stavka 9. Zakona o udomiteljstvu (»Narodne novine«, broj 115/18), ministrica za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku donijela je

**PRAVILNIK
O NAČINU I TRAJANJU OSPOSOBLJAVANJA I DODATNOG
USAVRŠAVANJA UDOMITELJA**

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuje se način i trajanje osposobljavanja i dodatnog usavršavanja udomitelja.

Članak 2.

Izrazi koji se koriste u ovome Pravilniku, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

Članak 3.

(1) Osposobljavanje za udomitelja se provodi u postupku za donošenje rješenja o dozvoli za obavljanje udomiteljstva, a provodi ga centar za socijalnu skrb na čijem području mjesne nadležnosti podnositelj zahtjeva ima prebivalište (u daljnjem tekstu: centar udomitelja).

(2) Osposobljavanje za udomitelja iz stavka 1. ovoga članka provodi se kao osnovno osposobljavanje, traje 40 sati i sastoji se od predavanja i radionica te primjera iz prakse.

Članak 4.

(1) Dodatno osposobljavanje podnositelja zahtjeva koji su iskazali interes za privremeni smještaj djeteta i mlađe punoljetne osobe s problemima u ponašanju ili smještaj djeteta stranog državljanina koje se zatekne na teritoriju Republike Hrvatske bez nadzora roditelja ili druge odrasle osobe koja je odgovorna skrbiti se o njemu (u daljnjem tekstu: dodatno osposobljavanje) se provodi u postupku za donošenje rješenja o dozvoli za obavljanje udomiteljstva, a provodi ga centar udomitelja.

(2) Dodatno osposobljavanje iz stavka 1. ovoga članka provodi se u trajanju od 6 do 12 sati i sastoji se od predavanja i radionica te primjera iz prakse.

Članak 5.

(1) Godišnja edukacija provodi se temeljem procjene potreba udomitelja polaznika edukacije od strane tima za udomiteljstvo ili stručnog radnika centra udomitelja, a sastoji se od individualnih i/ili grupnih predavanja i radionica te primjera iz prakse.

(2) Godišnja edukacija iz stavka 1. ovoga članka za srodničke udomitelje provodi se u trajanju od najmanje 4 sata godišnje, a za tradicionalne udomitelje i udomitelje koji obavljaju udomiteljstvo kao zanimanje u trajanju od najmanje 8 sati godišnje.

(3) Godišnju edukaciju u svrhu dodatnog usavršavanja udomitelja i njegovog bračnog/izvanbračnog druga organizira tim za udomiteljstvo ili stručni radnik centra udomitelja, a provodi dom socijalne skrbi i/ili centar za pružanje usluga u zajednici.

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka godišnju edukaciju može provoditi tim za udomiteljstvo ili stručni radnik centra udomitelja samostalno ili u suradnji s drugim pravnim ili fizičkim osobama.

(5) Tim za udomiteljstvo ili stručni radnici centra udomitelja zaključkom stručnog tima mogu kao godišnju edukaciju uvažiti pohađanje drugih edukacija, a koje su organizirane u skladu sa stavkom 1. i 2. ovoga članka.

Članak 6.

(1) U osposobljavanju, dodatnom osposobljavanju i godišnjoj edukaciji sudjeluje podnositelj zahtjeva/udomitelj i njegov bračni ili izvanbračni drug, a prema procjeni stručnjaka i drugi član njegove obitelji.

(2) U osposobljavanje, dodatno osposobljavanje i godišnju edukaciju centar udomitelja, dom socijalne skrbi i centar za pružanje usluga u zajednici može uključiti stručnjake iz udruga i drugih organizacija civilnog društva, vjerskih zajednica, zdravstvenih ustanova, znanstvenih institucija te drugih pravnih i fizičkih osoba.

(3) Osposobljavanje i dodatno osposobljavanje centar udomitelja može provoditi u suradnji s drugim centrima za socijalnu skrb.

(4) O završenom osposobljavanju, dodatnom osposobljavanju i godišnjoj edukaciji centar udomitelja vodi evidenciju u Registru udomitelja.

OSPOSOBLJAVANJE ZA UDOMITELJA

Članak 7.

(1) Osposobljavanje za udomitelja za djecu sadrži opći dio, a za odrasle se sastoji od općeg i posebnog dijela prema vrsti i specifičnim potrebama korisnika.

(2) Opći dio osposobljavanja provodi se zasebno za udomitelja za djecu i zasebno za udomitelja za odrasle osobe.

(3) Posebni dio za udomitelja za odrasle osobe provodi se prema vrsti korisnika za:

– odrasle osobe s invaliditetom (tjelesnim, intelektualnim, osjetilnim, mentalnim ili višestrukim oštećenjima)

– starije osobe i teško bolesne odrasle osobe

– osobe ovisne o alkoholu, drogama, kockanju i drugim oblicima ovisnosti

– žrtve nasilja u obitelji

– žrtve trgovanja ljudima

– beskućnike i odrasle osobe koje se zateknu izvan mjesta prebivališta ili boravišta

– trudnice i roditelje do godine dana života djeteta.

Članak 8.

(1) Opći dio osposobljavanja za udomitelja za djecu sadrži sljedeće cjeline:

1. socijalna usluga smještaja u udomiteljsku obitelj i prava djece – međunarodni i nacionalni zakonodavni okvir

2. obveze udomitelja i posebne obveze udomitelja djeteta

3. izazovi udomiteljstva i suradnja s centrima za socijalnu skrb i drugim službama – obveze centra korisnika tijekom smještaja korisnika, centra udomitelja, stručna pomoć i potpora i posebne obveze doma socijalne skrbi i centra za pružanje usluga u zajednici

4. specifična pitanja vezana uz razvojne faze djeteta

5. razvoj privrženosti

6. značaj biološke obitelji za udomljeno dijete i važnost održavanja odnosa

7. prepoznavanje i nošenje s traumom te posljedicama zlostavljanja djeteta

8. odgojno učinkovite metode

9. načini suočavanja sa stresom u udomiteljskoj obitelji

10. važnost poticanja obrazovanja

11. priprema djeteta i članova udomiteljske obitelji na promjene prilikom smještaja ili odlaska djeteta iz obitelji te utjecaj udomiteljstva na dinamiku obiteljskih odnosa

12. interkulturalizam i interkulturalne kompetencije.

(2) Opći dio osposobljavanja za udomitelja za djecu iz stavka 1. ovoga članka obuhvaća i specifična obilježja sljedećih korisničkih skupina: trudnica i roditelja do godine dana života djeteta, djece s teškoćama u razvoju te djece s problemima u ponašanju.

(3) Opći dio osposobljavanja za udomitelja za odrasle osobe sadrži sljedeće cjeline:

1. socijalna usluga smještaja u udomiteljsku obitelj i prava odraslih korisnika – zakonodavni okvir
2. obveze udomitelja, posebne obveze udomitelja za odrasle osobe
3. izazovi udomiteljstva i suradnja s centrima za socijalnu skrb i drugim službama – obveze centra korisnika tijekom smještaja korisnika, centra udomitelja, stručna pomoć i potpora i posebne obveze doma socijalne skrbi i centra za pružanje usluga u zajednici
4. prava smještenih korisnika u drugim sustavima i načini njihova ostvarivanja
5. dolazak korisnika u obitelj, proces prilagodbe, utjecaj udomiteljstva na dinamiku obiteljskih odnosa
6. značaj obitelji i važnost održavanja značajnih veza
7. provođenje slobodnog vremena, poticanje razvoja interesa i kreativnosti, uključivanje u aktivnosti lokalne zajednice i radno-okupacijske aktivnosti
8. briga o tjelesnom i mentalnom zdravlju, važnost prehrane u odnosu na dob i zdravstveno stanje smještene osobe, higijena i mjere sprečavanja zaraze, seksualnost i spolnost
9. osnove njege u obiteljskom okruženju
10. specifičnosti komunikacije s odraslim korisnicima smještaja
11. ovisnosti
12. suočavanje sa smrću korisnika.

Članak 9.

Poseban dio osposobljavanja za udomitelja za odrasle za skrb o odraslim osobama s invaliditetom (tjelesnim, intelektualnim, osjetilnim, mentalnim ili višestrukim oštećenjem) provodi se uz opći dio osposobljavanja iz članka 8. stavka 3. te sadrži sljedeće cjeline:

1. prava osoba s invaliditetom, skrbništvo i zaštita osoba s duševnim smetnjama – međunarodni i nacionalni zakonodavni okvir
2. vrste i karakteristike oštećenja te osnaživanje u prihvaćanju oštećenja
3. predrasude i stigmatizacija
4. komunikacijske vještine, pristup i način rada s osobama sa specifičnim oštećenjem
5. individualan pristup i procjena postojećih sposobnosti, interesa i potreba smještene osobe te razvijanje preostalih sposobnosti i vještina
6. metode poticanja i podrške, sposobnosti i vještina za samostalnu brigu o sebi (usvajanje vještina pripremanja obroka, održavanja higijene posuđa i namirnica, osobne higijene i samozbrinjavanja)
7. integracija osoba s invaliditetom u lokalnu zajednicu
8. načini potpore i osnaživanja te samozastupanje osoba s invaliditetom.

Članak 10.

Poseban dio osposobljavanja za udomitelja za odrasle za skrb o starijim osobama i teško bolesnim odraslim osobama provodi se uz opći dio osposobljavanja iz članka 8. stavka 3. te sadrži sljedeće cjeline:

1. psihofizičke promjene vezane uz proces starenja (bolesti lokomotornog sustava, inkontinencija, demencija, poremećaj raspoloženja i dr.) i podrška smještenoj osobi u prihvaćanju starenja, bolesti i gubitka sposobnosti
2. najčešće bolesti i stanja smještenih korisnika, specifičnosti podrške i njege ovisno o karakteristikama bolesti
3. vještine brige o nepokretnim osobama (namještanje kreveta, mijenjanje položaja, presvlačenje posteljine, osiguravanje sigurnosti od pada i ozljeda)
4. osnovni postupci pružanja prve pomoći i postupanje u slučaju zdravstvene ugroženosti
5. komunikacijske vještine i pristup starijim i teško bolesnim odraslim osobama
6. kvaliteta života, poticanje korištenja preostalih sposobnosti i održavanje društvenih veza.

Članak 11.

Poseban dio osposobljavanja za udomitelja za odrasle za skrb o osobama ovisnim o alkoholu, drogama, kockanju i drugim oblicima ovisnosti provodi se uz opći dio osposobljavanja iz članka 8. stavka 3. te sadrži sljedeće cjeline:

1. vrste i obilježja ovisnosti
2. utjecaj ovisnosti na psihosocijalno funkcioniranje
3. postupanje u kriznim situacijama
4. psihosocijalni tretman ovisnosti i podrška u resocijalizaciji.

Članak 12.

Poseban dio osposobljavanja za udomitelja za odrasle za skrb o žrtvama nasilja u obitelji provodi se uz opći dio osposobljavanja iz članka 8. stavka 3. te sadrži sljedeće cjeline:

1. određenje i oblici nasilja
2. zaštita žrtava obiteljskog nasilja – zakonodavni okvir i protokol
3. nasilje u obitelji i partnerskim odnosima
4. obilježja žrtvi i počinitelja nasilja u obitelji
5. posljedice zlostavljanja na psihosocijalno funkcioniranje
6. planiranje sigurnosti.

Članak 13.

Poseban dio osposobljavanja za udomitelja za odrasle za skrb o žrtvama trgovanja ljudima provodi se uz opći dio osposobljavanja iz članka 8. stavka 3. te sadrži sljedeće cjeline:

1. trgovanje ljudima – određenje i oblici
2. zaštita žrtava trgovanja ljudima – zakonodavni okvir i nacionalni mehanizam
3. oblici pružanja pomoći i podrške žrtvi
4. reakcije na traumu i posljedice
5. specifičnosti zbrinjavanja žrtava trgovanja ljudima u udomiteljskoj obitelji.

Članak 14.

Poseban dio osposobljavanja za udomitelja za odrasle za skrb o beskućnicima i odraslim osobama koje se zateknu izvan mjesta prebivališta ili boravišta provodi se uz opći dio osposobljavanja iz članka 8. stavka 3. te sadrži sljedeće cjeline:

1. pojam i obilježja beskućništva
2. zakonodavni okvir
3. oblici pružanja pomoći i podrške.

Članak 15.

Poseban dio osposobljavanja za udomitelja za trudnice i roditelje do godine dana života djeteta provodi se uz opći dio osposobljavanja iz članka 8. stavka 3. te sadrži sljedeće cjeline:

1. higijena, prehrana i aktivnosti trudnice, priprema za porod i period babinjače
2. pružanje podrške roditelju u zbrinjavanju i zadovoljavanju potreba djeteta (dojenje i prehrana djeteta, specifična pitanja vezana uz razvojne faze djeteta s naglaskom na razvoj novorođenčeta, odnosno dojenčeta, razvoj privrženosti te učinkovite odgojne metode)
3. uloga udomiteljske obitelji u poticanju samostalne brige o djetetu
4. izvori podrške u lokalnoj zajednici
5. značaj biološke obitelji i važnost održavanja odnosa.

DODATNO OSPOSOBLJAVANJE

Članak 16.

Dodatno osposobljavanje iz članka 4. ovoga Pravilnika za privremeni smještaj djeteta i mlađe punoljetne osobe s problemima u ponašanju sadrži sljedeće cjeline:

- međunarodni i nacionalni zakonodavni okvir

- mjera povjeravanja udomiteljskoj obitelji sukladno propisima o obiteljskopravnoj zaštiti
- odgojne mjere sukladno propisima o kaznenopravnoj zaštiti
- rizični i zaštitni čimbenici u razvoju problema u ponašanju
- oblici problema u ponašanju
- odgoj djeteta s problemima u ponašanju u udomiteljskim obiteljima
- resursi udomitelja i udomiteljskih obitelji u nošenju s problemima u ponašanju kod udomljenog djeteta
- planiranje i priprema za izlazak iz skrbi.

Članak 17.

Dodatno osposobljavanje iz članka 4. ovoga Pravilnika za privremeni smještaj djeteta stranog državljanina koje se zatekne na teritoriju Republike Hrvatske bez nadzora roditelja ili druge odrasle osobe koja je odgovorna skrbiti se o njemu (u daljnjem tekstu: dijete bez pratnje):

- međunarodni i nacionalni zakonodavni okvir
- posebno skrbništvo
- djeca u migracijama
- interkulturalizam i interkulturalne kompetencije u skrbi djeteta bez pratnje
- procjena vlastite kulturalne osjetljivosti i uvjerenja kod udomitelja
- specifične potrebe djece u odnosu na njihovo porijeklo
- specifičnosti žrtava trgovanja ljudima
- odgoj djece u drugačijem etničkom okruženju uz očuvanje njegove etničke pripadnosti
- planiranje, priprema i specifičnosti izlaska iz skrbi djece bez pratnje.

PRIJELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Članak 18.

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o sadržaju i trajanju osposobljavanja i edukacije udomiteljskih obitelji (»Narodne novine«, broj 48/08).

Članak 19.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 011-01/19-02/5

Urbroj: 519-04-3-2/1-19-58

Zagreb, 19. lipnja 2019.

Ministrica
Nada Murganić, v. r.